

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

3Obdo/45/2013

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **G.**, právne zastúpený advokátom J., proti žalovanému: **S.**, v konaní o zaplatenie 183 925,41 eur s príslušenstvom, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Cob/81/2013- 298 zo dňa 30. apríla 2013 vo veci vrátenia súdneho poplatku v pomere 2:1, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **o d m i e t a.**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice II. uznesením č. k. 34Cb/320/2006-286 zo dňa 21. 03. 2013 rozhodol tak, že žalobcovi súdny poplatok nevrátil.

V dôvodoch rozhodnutia citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 10. 2011 č. k. 3MObdo/7/2010-268, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o zrušení rozsudku Okresného súdu Košice II. z 19. 01. 2009 č. k. 34Cb/320/2006- 203 a Krajského súdu v Košiciach z 22. 10. 2009 č. k. 2Cob/31/2009-229, ktorý konanie zastavil a vec postúpil na konanie Daňovému úradu Košice IV. a zároveň rozhodol o trovách konania. Citoval podanie zo dňa 12. 03. 2013, ktorým zástupca žalobcu požiadal o vrátenie zaplateného súdneho poplatku vo výške 9 169,21 eur.

Prvostupňový súd žiadosť o vrátenie súdneho poplatku zamietol s odvolaním sa na ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 71/ 1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, o vrátení poplatku podľa § 11, podľa ktorého súd o vrátení súdneho poplatku nemôže rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený, keďže súdny poplatok bol zaplatený dňa 24. 07. 2006.

O odvolaní proti tomuto rozhodnutiu, ako odvolací súd, rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 3Cob/81/2013-298 zo dňa 30. apríla 2013 tak, že prvostupňové uznesenie potvrdil a pripustil dovolanie na posúdenie otázky, či možno vrátiť súdny poplatok po uplynutí troch rokov od jeho zaplattenia, ak bolo konanie podľa § 11 ods. 1 veta druhá Zákona o súdnych poplatkoch pre nedostatok právomoci súdu zastavené a vec bola postúpená príslušnému orgánu.

V odôvodnení rozhodnutia konštatoval správnosť napadnutého rozhodnutia a jeho odôvodnenia s tým, že v plnom rozsahu sa s ním stotožňuje.

Za potrebné považoval uviesť, že existencia súdnej právomoci je procesná podmienka /§103, § 104 O. s. p./ a jej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každom stupni. Konštatoval, že súd pre nedostatok právomoci vydal uznesenie o zastavení konania a vec postúpil príslušnému orgánu s tým, že právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované. Citoval ustanovenia § 11 ods. 1, 3 zákona č. 71/1992 Zb., § 13 ods. 3 citovaného zákona v znení účinnom k 31. 12. 2005, podľa ktorých súd nemôže o vrátení súdneho poplatku rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený. Konštatoval, že citované ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch teda neposkytuje možnosť vrátenia súdneho poplatku, ak od konca roka, v ktorom bol zaplatený, uplynuli tri roky, a to všetky prípady uvedené v § 11 zákona o súdnych poplatkoch, okrem späťvzatia návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania pred prvým pojednávaním. Z uvedených dôvodov prvostupňové rozhodnutie podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu s poukazom na to, že v prejednávanej veci nebola daná právomoc súdov konať vo veci

a v nadväznosti na to konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu na ďalšie konania, odvolací súd má za to, že aplikovanie zákonného ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 11 ods. 1 zákona veta druhá o súdnych poplatkoch ohľadne vrátenia zaplateného súdneho poplatku nie je jednoznačné.

Za otázku zásadného právneho významu označil, že podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v prípade vrátenia návrhu pre nedostatok právomoci súdov má súd súdny poplatok vrátiť a posúdenie, či tak môže urobiť alebo nemôže urobiť bez ohľadu na čas zaplataenia súdneho poplatku, prípadne či lehotu troch rokov môže viazať na čas zastavenia konania pre nedostatok právomoci súdov, z ktorého dôvodu pripustil dovolanie.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu s vyznačenou právoplatnosťou 05. 06. 2013 podal v zákonnej lehote dovolanie žalobca podaním doručeným 02. 07. 2013 /list v spise 302/, ktoré odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písmeno a/,b/, a c/ zákona č. 99/1963 Zb. ako aj ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p., nakoľko v konaní došlo k vadám. Napadnuté rozhodnutie označil za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a vnútornú rozporupnosť. Žalobca podrobne popísal priebeh konania a s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil právny názor, že v danej veci nie je daná právomoc súdov. Poukázal na skutočnosť, že súdny poplatok bol zaplatený a v lehote troch rokov od zaplataenia sa spor stále nachádzal v štádiu rozhodovania. Keďže žalobca v tom čase úspešne preukazoval jeho tvrdenie v žalobe a nemal dôvod pochybovať o nedostatku právomoci súdov v danej veci rozhodnúť, nemohol mať dôvod požadovať o vrátenie súdneho poplatku v lehote troch rokov od zaplataenia, nakoľko v tom čase rozhodovali súdy a nevyslovili právny záver, že vo veci nie je daná právomoc súdov na rozhodnutie. V tejto súvislosti namietal dĺžku konania 5 rokov, poukázal na judikatúru Českej republiky, podľa ktorej sa poplatok vráti po uplynutí desiatich rokov od konca kalendárneho roka ,v ktorom bol zaplatený. Podľa žalobcu v prípade nedostatku právomoci súdov má žalobca právo na vrátenie súdneho poplatku dňom vyslovenia nedostatku právomoci súdu, pretože dovtedy bol súdny poplatok zaplatený dôvodne. Podľa žalobcu nie je dôvod na rozlišovanie vrátenia súdneho poplatku medzi ustanovením konania pre nedostatok právomoci súdov a pri späťvzati. Výklad a aplikácia zákonných ustanovení musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany. Žalobca poukázal na odlišnú judikatúru v obdobných prípadoch, konkrétne uznesenie sp. zn. 3Obo/32/2000 z 20. 02. 2000, v ktorom najvyšší súd dospel

k logickej interpretácii v prípade možnosti vrátenia súdneho poplatku pri späťvzatí návrhu. Z hľadiska spravodlivosti a vyhnúc sa porušeniu základného práva zaručeného Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o ochrane ľudských práv žalobca jeho požiadavku vrátiť súdny poplatok považuje v právnom poriadku konkretizovanú v § 157 ods. 2 O. s. p.

Z dôvodu, že napadnuté uznesenie je rozporujúce z príčiny, že na jednej strane odvolací súd sa stotožňuje s vysloveným právnym názorom prvostupňového súdu a na druhej strane pripúšťa dovolanie žalobca napadnuté uznesenie kvalifikuje ako nedostatočne právne odôvodnené a nepreskúmateľné, ktoré požaduje zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§10a ods. 2 O. s. p./ prejednal dovolanie podľa ustanovenia § 242 O. s. p. spĺňajúce náležitosti dovolania dané ustanovením § 242 O. s. p. s tým, že odvolací súd vyslovil v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. prípustnosť dovolania a dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzoval okrem iného aj ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p.

Z dovolania je zrejmé, že smeruje voči uzneseniu, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu G. o vrátenie súdneho poplatku vo výške 9 169,21 eur v spore, v ktorom žalobca požadoval od žalovaného zaplatať sumu 5 540 937 Sk titulom odpočtu dane z pridanej hodnoty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ako prvou otázkou zaoberal, či ide o dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p., teda, či odvolací súd vo veci vrátenia súdneho poplatku dovolanie pripustiť mohol.

Podľa ustanovenia § 136 ods. 1 O. s. p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov konania a ich zástupcov včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov konania a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Ustanovenie § 239 O. s. p. stanovuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, z ktorého odseku 3 je zrejmé, že ustanovenia 1, 2 citovaného ustanovenia neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie dôkazu vo veci týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania ako aj o tých uzneseniach vo veci upravených zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. Keďže súdny poplatok v zmysle ustanovenia § 136 O. s. p. je súčasťou náhrady trov konania, je zrejmé, že dovolanie podľa ustanovenia § 239 ods. 3 O. s. p. proti uzneseniu o náhrade trov konania prípustné nie je. Otázka vrátenia súdneho poplatku sa jednoznačne týka otázky posúdenia práva na náhradu trov konania, teda posúdenia uznesenia, v danom prípade právoplatného uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo o náhrade trov konaniam rozhodnuté.

Pravdou je, že ustanovenie § 238 ods. 3 O. s. p. stanovuje kedy je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa. Ide o prípad, ak odvolací súd vysloví vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie právnej stránky o rozhodnutie zásadného právneho významu. Zo samotného textu citovaného ustanovenia je zrejmé, že vyslovená prípustnosť daná ustanovením § 238 ods. 3 O. s. p. sa týka potvrdeného rozsudku súdu prvého stupňa a nie uznesenia, z čoho je tiež zrejmé, že prípustnosť dovolania sa netýka posúdenia otázky náhrady trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 1 O. s. p./ s poukazom na uvedené dospel k záveru, že odvolací súd prekročil jeho právomoc nad rámec zákona, keď v danom prípade prípustnosť dovolania vyslovil. Súď nemôže rozhodnúť o prípustnosti dovolania ani z dôvodu vyslovenej otázky zásadného právneho významu, v prípade, kde prípustnosť dovolania zo zákona je vylúčená. Takýmto postupom by právomoc súdu bola vyššia ako zákon.

Pre konania na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné /§ 243c O. s. p./

Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné /§ 218 ods. 1 písmeno c/ O. s. p./

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§10a ods. 1 O. s. p./ v zmysle citovaných ustanovení dovolanie voči uzneseniu, ktorým súd vyslovil prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O. s. p. v danom prípade odmietol.

Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca prípustnosť dovolania označil ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p., že mu bola ako účastníkovi konania odobratá možnosť konať pred súdom, a to z dôvodu, že odvolací súd sa nezaoberal:

- právnym posúdením veci, to jest výkladom o tom z akých ustanovení právneho predpisu vychádzal a ako ich vyložil,
- nereagoval na podstatnú argumentáciu a námietky účastníka konania, aby bolo rozhodnutie presvedčivé.

Základnou otázkou pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písmeno f/ O. s. p. je, či skutočnosť, že keď podľa žalobcu ide o nepreskúmateľné, nepresvedčivé odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ide o taký postup súdu, ktorým súd odobral účastníkovi konania konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia ochrany jeho práv chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol uplatniť pred súdom a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia nie je sporné, že konajúci súd sa podrobne zaoberal dôvodnosťou uplatneného návrhu o vrátenie súdneho poplatku. Obidva súdy sa zhodli na totožnom právnom závere, že o vrátení súdneho poplatku podľa ustanovení citovaných v odôvodnení napadnutých uznesení nie je možné rozhodnúť, nakoľko ide o návrh na vrátenie súdneho poplatku po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený.

Skutočnosť, že odvolací súd pripustil dovolanie podľa ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. nevyvodzuje nepreskúmateľnosť a nejednoznačnosť rozhodnutia ako dovolateľ v jeho dovolaní tvrdí. Napadnutými rozhodnutiami dovolaním bolo rozhodované postupom súdu, ktorý je v súlade s ustanovením § 153 O. s. p. Postup súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže byť posudzovaný ako postup súdu, ktorým bola odobratá možnosť účastníkom konania konať pred súdom. Naviac z ustanovení § 13 ods. 3 a ustanovenie § 11 zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že možnosť vrátenia súdneho poplatku po uplynutí troch

rokov ako bol súdny poplatok zaplatený pri zastavení konania sa týka aj možnosti posúdenia vrátiť súdny poplatok pri vyslovení nedostatku právomoci súdov vo veci konať. Tvrdenie žalobcu, že žalobca má právo na vrátenie súdneho požadovať dňom vyslovenia nedostatku právomoci súdov vo veci rozhodnúť, je právne nepodložené, nakoľko z citovaných ustanovení týkajúcich sa práva na vrátenie súdneho poplatku takýto výklad ustanovení nevyplýva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v danom prípade nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania s poukazom na ustanovenie § 237 písmeno f/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§10a ods. 1 O. s. p./ na základe uvedeného s poukazom na ustanovenie § 243c O. s. p. a ustanovenie § 218 ods. 1 písmeno c/ O. s. p. dovolanie podané s poukazom na ustanovenie § 237 písmeno f/ O. s. p. taktiež ako neprípustné odmietol.

Úspešnému žalovanému trovy v dovolacom konaní nepriznal, nakoľko si žiadne trovy v dovolacom konaní neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu ne je prípustný žiadny opravný prostriedok

V Bratislave, 18. júna 2014

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová